

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ВІДДІЛ ВИХОВНИХ СИСТЕМ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ**

**ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ ВИКЛАДАЧА
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Методичні рекомендації

Київ - 2013

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (протокол № __ від __ листопада 2013 р.).

Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти викладача вищого навчального закладу: Методичні рекомендації / Укл. Л.Ю. Султанова. – К.: ПООД, 2013. – 48 с. (2,0 др. арк.)

Автор-укладач: Султанова Лейла Юріївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу виховних систем у педагогічній освіті ПООД НАПН України.

Рецензенти:

Хомич Л.О. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

Васянович Г.П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу гуманітарної освіти Львівського науково-практичного центру Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

У методичних рекомендаціях висвітлено особливості психолого-педагогічної підготовки майбутнього викладача вищого педагогічного навчального закладу. Визначено концептуальні засади функціонування полікультурного суспільства. Здійснено теоретичний аналіз полікультурної освіти. Обґрунтовано аспекти полікультурної компетентності викладача вищого педагогічного навчального закладу.

Для магістрантів, аспірантів та викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Піднесення української освіти до рівня стандартів розвинених країн світу та інтеграція в міжнародний науково-освітній простір є одним із завдань сучасного етапу розвитку освіти України. Це зумовлює необхідність пошуку шляхів оновлення змісту та якісного вдосконалення педагогічної освіти в країні, форм і методів підготовки викладачів вищих навчальних закладів в умовах полікультурності, що зазначено в «Національній доктрині розвитку освіти» у контексті необхідності забезпечення державою формування демократичного світогляду особистості, яка дотримується громадянських прав і свобод, з повагою ставиться до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу.

Орієнтація української системи освіти на загальнокультурний розвиток є однією з пріоритетних позицій: підготовка високопрофесійного спеціаліста і «людини культури», здатної до спілкування і плідної співпраці з людьми різних національностей, віросповідань та культур, до світового споглядання в умовах культурного і національного плюралізму, гуманістичних і демократичних цінностей. Освіта виступає як основний фактор культурного зрушення, оновлення соціально-економічного укладу і всіх аспектів життєдіяльності суспільства.

Реалізація молодим поколінням потенційних можливостей зумовила потребу у підготовці високопрофесійних викладачів, зокрема, вищих навчальних закладів, здатних працювати в полікультурному середовищі, що сприяє підвищенню рівня загальної культури особистості. Полікультурна освіта викладачів вищих навчальних закладів є особливо актуальною в поліетнічному, багатонаціональному суспільстві, оскільки, сучасна педагогіка вимагає, з одного боку, врахування етнокультурного досвіду, а з іншого – створення умов для пізнання культури інших народів і виховання толерантних відносин між людьми.

Досягнення цих цілей через освіту можливе, за умови надання полікультурності статусу одного з важливих дидактичних принципів поряд із такими як науковість, системність, послідовність, зв'язок навчання із життям тощо. Дидактичний принцип полікультурності ефективним буде лише в тому випадку, якщо він пронизуватиме всю методику викладання. Ці питання вимагають детальної теоретичної і прикладної розробки.

Ідея полікультурності пронизує значну кількість національних державних документів. Ці документи наголошують на необхідності вивчення кожною людиною як національної культури народів, що живуть на території України, так і світової культури. Ідеї полікультурності закладені у таких державних документах України як: Конституція України, Національна доктрина розвитку освіти, Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Державний стандарт базової й повної середньої освіти.

Однак, полікультурна освіта майбутніх викладачів вищих навчальних закладів недостатньо розроблена теоретично. Неузгодженість практичної реалізації в навчальному процесі, а також наявність суперечностей процесу

підготовки викладачів вищих педагогічних навчальних закладів зумовили розробку спеціального курсу «Полікультурна освіта викладача вищого навчального закладу», який є додатковим курсом до фахових дисциплін в системі освіти майбутніх викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

Методичні рекомендації «Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти майбутнього викладача вищого навчального закладу» до спеціального курсу «Полікультурна освіта майбутнього викладача вищого навчального закладу» розроблено на основі освітньо-професійних програм підготовки магістра напряму «Професійна освіта» (за профілем), вона сприяє ознайомленню з основними теоретичними та практичними аспектами полікультурної освіти, формує цілісну картину розуміння національної системи освіти.